

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkīyē ādikāvyaē ayōdhyākāṇḍē
॥ ēkōnaśatatamaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ ēkōnaśatatamaḥ sargaḥ ॥

bharatēna śatrughnādibhiḥ saha śrīrāmāśramē gatvā
tatparṇaśālāyā nirīkṣaṇaṃ rudatā tēna
bhrātuścaraṇayōrnipatanam, śrīrāmēṇa taiḥ sārdhaṃ
samāliṅganam

niviṣṭāyāṃ tu sēnāyā -
mutsukō bharatastataḥ |
jagāma bhrātaraṃ draṣṭuṃ
śatrughnamanudarśayan ॥ 2.99.1 ॥

ṛṣiṃ vasiṣṭhaṃ sandiśya
mātṛmē śīghramānaya |
iti tvaritamagrē sa
jagāma guruvatsalaḥ ॥ 2.99.2 ॥

sumantrastvapi śatrughna -
madūrādanvapadyata |
rāmadarśanajastarṣō
bharatasyēva tasya ca ॥ 2.99.3 ॥

gacchannēvātha bharata -
 stāpasālayasaṁsthitām |
 bhrātuḥ parṇakuṭīm śrīmā -
 nuṭajam ca dadarśa ha || 2.99.4 ||

śālāyāstvagratastasyā
 dadarśa bharatastadā |
 kāṣṭhāni cāvabhagnāni
 puṣpāṇyapacitāni ca || 2.99.5 ||

sa lakṣmaṇasya rāmasya
 dadarśāśramamīyusaḥ |
 kṛtaṁ vṛkṣēṣvabhijñānam
 kuśacīraiḥ kvacit kvacit || 2.99.6 ||

dadarśa ca vanē tasmin
 mahataḥ sañcayān kṛtān |
 mṛgāṇāṁ mahiṣāṇāṁ ca
 karīṣaiḥ śītakāraṇāt || 2.99.7 ||

gacchannēva mahābāhu -
 rdyutimān bharatastadā |
 śatrughnam cābravīddhṛṣṭa -
 stānamātyāṁśca sarvaśaḥ || 2.99.8 ||

manyē prāptāḥ sma taṁ dēśaṁ
 bharadvājō yamabravīt |
 nātidūrē hi manyē'haṁ
 nadīm mandākinīmitaḥ || 2.99.9 ||

uccairbaddhāni cīrāṇi
 lakṣmaṇēna bhavēdayam |
 abhijñānakṛtaḥ panthā
 vikālē gantumicchatā || 2.99.10 ||

itaścōdāttadantānām
 kuñjarāṇām tarasvinām |
 śailapārśvē parikrānta -
 manyōnyamabhigarjatām || 2.99.11 ||

yamēvādhātumicchanti
 tāpasāḥ satataṁ vanē |
 tasyāsau drśyatē dhūmaḥ
 saṅkulaḥ kṛṣṇavartmanaḥ || 2.99.12 ||

atrāhaṁ puruṣavyāghraṁ
 gurusatkārakāriṇam |
 āryaṁ drakṣyāmi saṁhṛṣṭaṁ
 maharṣimiva rāghavam || 2.99.13 ||

atha gatvā muhūrtaṁ tu
 citrakūṭaṁ sa rāghavaḥ |
 mandākinīmanu prāpta -
 staṁ janaṁ cēdamabravīt || 2.99.14 ||

jagatyām puruṣavyāghra
 āstē vīrāsanē rataḥ |
 janēndrō nirjanaṁ prāpya
 dhiṁmē janma sajīvitam || 2.99.15 ||

matkṛtē vyasanam prāptō
 lōkanāthō mahādyutiḥ |
 sarvān kāmān parityajya
 vanē vasati rāghavaḥ || 2.99.16 ||

iti lōkasamākruṣṭaḥ
 pādēṣvadya prasādayan |
 rāmaṁ tasya patiṣyāmi
 sītāyā lakṣmaṇasya ca || 2.99.17 ||

ēvaṁ sa vilapaṁstasmin
 vanē daśarathātmajaḥ |
 dadarśa mahatīm puṇyāṁ
 parṇaśālāṁ manōramām || 2.99.18 ||

sālatālāśvakarṇānām
 parṇairbahubhirāvṛtām |
 viśālāṁ mṛdubhistīrṇām
 kuśairvēdimivādhvarē || 2.99.19 ||

śakrāyudhanikāśaiśca
 kārmukairbhārasāadhanaiḥ |
 rukmaṇṛṣṭhairmahāsāraiḥ
 śōbhitāṁ śatrubādhakaiḥ || 2.99.20 ||

arkaraśmipratīkāśai -
 rghōraistūṇagataiḥ śaraiḥ |
 śōbhitāṁ dīptavadanaiḥ
 sarpairbhōgavatīmiva || 2.99.21 ||

mahārajatavāsōbhyā -

masibhyāṃ ca virājitām |

rukmabinduvicitrābhyāṃ

carmabhyāṃ cāpi śōbhitām || 2.99.22 ||

gōdhāṅgulitrairāsaktai -

ścitrakāñcanabhūṣitaiḥ |

arisandhairanādhṛṣyāṃ

mṛgaiḥ siṃhaguhāmiva || 2.99.23 ||

prāgudakpravaṇāṃ vēdi

viśālāṃ dīptapāvakām |

dadarśa bharatastatra

pun्यāṃ rāmanivēśanē || 2.99.24 ||

nirīkṣya sa muhūrtaṃ tu

dadarśa bharatō gurum |

uṭajē rāmamāsinaṃ

jaṭāmaṇḍaladhāriṇam || 2.99.25 ||

kṛṣṇājinadharaṃ taṃ tu

cīravalkalavāsasam |

dadarśa rāmamāsina -

mabhitāḥ pāvakōpamam || 2.99.26 ||

siṃhaskandhaṃ mahābāhuṃ

puṇḍarīkanibhēkṣaṇam |

prṥthivyāḥ sāgarāntāyā

bhartāraṃ dharmacāriṇam || 2.99.27 ||

upaviṣṭaṃ mahābāhuṃ
 brahmāṇamiva śāśvatam |
 sthaṇḍilē darbhasaṃstīrṇē
 sītayā lakṣmaṇēna ca || 2.99.28 ||

taṃ dṛṣṭvā bharataḥ śrīmāñ -
 śōkamōhapariplutaḥ |
 abhyadhāvata dharmātmā
 bharataḥ kēkayīsutaḥ || 2.99.29 ||

dṛṣṭvaiva vilalāpārtō
 bāṣpasandigdhayā girā |
 aśaknuvan vārayituṃ
 dhairyād vacanamabruvan || 2.99.30 ||

yaḥ saṃsadi prakṛtibhi -
 rbhavēd yukta upāsituṃ |
 vanyairmṛgairupāsīnaḥ
 sō'yamāstē mamāgrajaḥ || 2.99.31 ||

vāsōbhirbahusāhastrai -
 ryō mahātmā purōcitaḥ |
 mṛgājīnē sō'yamiha
 pravastē dharmamācaran || 2.99.32 ||

adhārayad yō vividhā -
 ścitrāḥ sumanasah sadā |
 sō'yaṃ jaṭābhāramimaṃ
 sahatē rāghavaḥ katham || 2.99.33 ||

yasya yajñairyathādiṣṭai -
 ryuktō dharmasya sañcayaḥ |
 śarīrakilēśasambhūtaṁ
 sa dharmam parimārgatē || 2.99.34 ||

candanēna mahārḥeṇa
 yasyāṅgamupasēvitam |
 malēna tasyāṅgamidaṁ
 kathamāryasya sēvyatē || 2.99.35 ||

mannimittamidaṁ duḥkham
 prāptō rāmaḥ sukhōcitaḥ |
 dhigjīvitam nṛśamsasya
 mama lōkavigarhitam || 2.99.36 ||

ityēvam vilapan dīnaḥ
 prasvinnamukhapaṅkajaḥ |
 pādāvaprāpya rāmasya
 papāta bharatō rudan || 2.99.37 ||

duḥkhābhitaptō bharatō
 rājaputrō mahābalaḥ |
 uktvā'yēti sakṛd dīnam
 punarnōvāca kiñcana || 2.99.38 ||

bāṣpaiḥ pihitakaṇṭhaśca
 prēkṣya rāmaṁ yaśasvinam |
 āryētyēvābhisaṅkruśya
 vyāhartum nāśakat tataḥ || 2.99.39 ||

śatrughnaścāpi rāmasya
 vavandē caraṇau rudan |
 tāvubhau ca samāliṅgya
 rāmō'pyaśrūṇyavartayat || 2.99.40 ||

tataḥ sumantrēṇa guhēna caiva
 samīyatū rājasutāvaranyē |
 divākaraścaiva niśākaraśca
 yathāambarē śukrabṛhaspatibhyām || 2.99.41 ||

tān pārthivān vāraṇayūthapārhan
 samāgatāmstatra mahatyaranyē |
 vanaukasastē'bhisamīkṣya sarvē
 tvaśrūṇyamuñcan pravihāya harṣam || 2.99.42 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyē
 ayōdhyākāṇḍē navanavatitamaḥ sargaḥ ||